

התובעים:

1. יוסף ורון ת.ז. 51847192
 2. ריימונד מיארה קוננקוב ת.ז. 063816656
 3. חדוה בן סימון ת.ז. 055670939
- ע"י ב"כ עוה"ד ד. קירשנבויס ו/או ד"ר א.ערן ו/או י.דה פריז
ו/או ת.הלפרין ו/או א.לוי ו/או י.קירשנבויס ו/או מ.זנאתי
מרח' יורדי הים 1 הרצליה פיתוח 46764
טל': 09-9509927 פקס: 09-9578068

- נ ג ד -

הנתבעות:

1. חב' "HERBAMED", שווייץ
באמצעות היבואן חב' טעם טבע – אלטמן שותפות כללית ח.פ. 7-021998-54
מרח' העמל 2 אור-יהודה
2. טעם טבע – אלטמן שותפות כללית ח.פ. 7-021998-54
מרח' העמל 2 אור-יהודה
3. בן שמעון פלוריש בע"מ 1-112683-51
א.ת. תרדיון גוש שגב ד.נ. משגב 20179

מהות התביעה:

כספית, הצהרתית וצו עשה

סכום התביעה האישית:

₪ 2,829

סכום התביעה הייצוגית:

₪ 1,047,831,120

תובענה ייצוגית

התובעים מתכבדים להגיש לבית המשפט הנכבד כתב תביעה זה על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו – 2006 ועימו בקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית על פי פרק ו' לחוק הגנת הצרכן תשמ"א – 1981.

פרק א' – בקליפת האגוז

עניינה של תובענה ייצוגית זו בחברות אשר מייצרות ו/או מפיצות **תוספי מזון** המבטיחים בפירסומיהם למשתמשים בהם "חיזוק המערכת החיסונית", "הפיתרון הטבעי לחיזוק מערכת החיסון", "לטיפול במחלות החורף", "למניעה ולטיפול במחלות החורף בקרב ילדים", "מסייע לחיזוק הטבעי ועוזר לעבור את החורף בשלום" וכיוב', והכל באמצעות פירסום אגרסיבי באמצעי התקשורת ו/או אחרים.

וזאת יודגש – להבטחה ולפיה ניתן "לחזק" את מערכת החיסון ו/או "לטפל" במחלות החורף ו/או "למנוע" את מחלות החורף ו/או "לסייע לחיזוק הטבעי" ו/או "לעזור לעבור את החורף בשלום" באמצעות **תוספי מזון** – אין כל בסיס מדעי ו/או אחר והמדובר באחיזת עיניים של ממש.

הפירסום המטעה, כאמור, בדבר היכולות המפליגות של **תוספי המזון** - "**לחזק את מערכת החיסון**" ו/או "**לטפל במחלות החורף**" ו/או "**למנוע ולטפל במחלות החורף בקרב ילדים**" ו/או "**לסייע לחיזוק הטבעי ולעזור לעבור את החורף בשלום**", גורם לרבות רבות של צרכנים בישראל לרכוש מוצרים אלה, תוך כדי ביזבוז כספים לשווא, תוך כדי רכישת **אשליה** בלבד. בדבר "חיזוק מערכת החיסון" ו/או "טיפולי"/"מניעה" במחלות החורף.

זאת ועוד, "הטיפולי" במחלות החורף באמצעות **תוספי המזון** שבנדון, עשוי לעכב החלטה על ביצוע **פעולה רפואית של חיסון** כנגד מחלות החורף, באותם צרכנים אשר נישבו אחר הבטחות השווא מטעם הנתבעות וכפועל יוצא נגרם לציבור צרכנים הרוכשים את תוספי המזון שבנדון סבל מיותר עד לרגע בו יתפכחו ויבינו את גודל האשליה.

התובעים יטענו, כי הנתבעות הפרו את חובת איסור ההטעה ובכך נפגעו וכי קיים קשר סיבתי בין הפרת האיסור לבין הפגיעה, שממנה הם סובלים.

פרק ב' - הצדדים

1. התובעים הינם "**צרכן**", כמשמעות ביטוי זה בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א – 1981 (להלן: "החוק").
2. התובעים סובלים מבעיות של נזלת ושפעת בחודשי החורף.
3. התובעים, בדומה לצרכנים רבים אחרים המבקשים למנוע את מחלות החורף, הלכו שבי אחר הפירסומים הרבים של הנתבעות ולפיהם לתוספי המזון המיוצרים ו/או המופצים בישראל תחת המותגים "פרוטק גולד", "פרוטק קיד" ו - "חיזוקית גולד" יכולות מפליגות ב - "**חיזוק מערכת החיסון**", "**מניעה וטיפול במחלות החורף**", "**סיוע בחיזוק הטבעי העוזר לעבור את החורף בשלום**".
4. התובעים או מי מהם רכשו מאת הנתבעות את תוספי המזון נשוא התובענה שבנדון המשווקים **כתוסף תזונה** במטרה "לחזק" את מערכת החיסון וכן "למנוע ולטפל" במחלות החורף - ולשווא.
5. התובע 1 רכש את המותג "**חיזוקית זהב**" והשתמש בו במשך 16 חודשים.
- רצ"ב תצהיר התובע 1 – **כנספח א'**.
6. התובעת 2 רכשה את המותגים "**פרוטק גולד**" לעצמה ו - "**פרוטק קיד**" לילדיה והשתמשה בהם ביחד עם ילדיה משך 16 חודשים.
- רצ"ב תצהיר התובעת 2 – **כנספח ב'**.
7. התובעת 3 רכשה את המותג "**פרוטק גולד**" והשתמשה בו במשך 17 חודשים.
- רצ"ב תצהיר התובעת 3 – **כנספח ג'**.
8. הנתבעות הינן "**עוסק**" כמשמעות ביטוי זה בחוק ו/או היבואניות ו/או המפיצות ו/או היצרניות של תוספי המזון.

פרק ג' – העובדות המקימות את עילת התביעה

- 9.1. בפירסומים הנרחבים בהתייחס למוצר "**פרוטק גולד**" המיוצר על ידי הנתבעת 1 והמיובא ומשווק בישראל על ידי הנתבעת 2 וכן למוצר "**פרוטק קיד**" המיוצר והמשווק בישראל על ידי הנתבעת 2 נאמר כדלקמן:

- "**לחיזוק המערכת החיסונית**"
- "משפחת מוצרי פרוטק הפיתרון הטבעי לחיזוק מערכת החיסון"
- "פורמולה מיוחדת המשלבת תמציות צמחים פעילות לחיזוק מערכת החיסון"

- "חשוב לחזק את מערכת החיסון לאורך עונת החורף עם אכינצאה ופרופוליס ובמיוחד בזמן המחלה. גם תוספת ויטמין C יעילה לחיזוק המערכת החיסונית"
- "לטיפול במחלות החורף"
- "למניעה וטיפול במחלות החורף בקרב ילדים"
- רצ"ב פירסומי המוצרים "פרוטק גולד" ו- "פרוטק קיד" – כנספח ד'.
- 9.2 בפירסומים הנרחבים בהתייחס למוצר "חיזוקית" המיוצר ומשווק בישראל על ידי הנתבעת 3 נאמר כדלקמן:
- "חברת הדס גאה להציג את המחקר המדעי שנערך על סירופ חיזוקית של הדס. התוצאות המדהימות של המחקר אישרו את מה שמאות אלפי ילדים והורים ישראלים יודעים כבר שנים, חיזוקית של הדס מסייעת לחיזוק הטבעי ועוזרת לעבור את החורף בשלום"
- "התוצאות הוכיחו מעל לכל ספק שחיזוקית של הדס מסייעת לחיזוק הטבעי ועוזרת בהתמודדות עם הבעיות השכיחות של החורף"
- רצ"ב פירסומי המוצר "חיזוקית" – כנספח ה'.
- 10. ד"ר הרמן כהן מומחה לרפואת ילדים, חבר איגוד רופאי הילדים חיפ"א, חיפ"ק וחבר סגל הפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל – אביב אשר על מחקרו מסתמכת הנתבעת 3 בפירסומיה למוצר "חיזוקית", קובע בחוה"ד המצורפת לתובענה שבנדון באופן ברור וחד-משמעי את המסקנות הבאות:
- דלקות של דרכי הנשימה העליונות (URTI) הינן התחלואה השכיחה ביותר והעיקרית אצל ילדים והיא נגרמת בעיקר על ידי גורמים ויראליים ולא חיידקיים. התסמינים של המחלות הויראליות הן בד"כ קלות וחולפות מעצמן ועיקר הטיפול שהילד מקבל הוא טיפול תומך לצורך הקלה על התסמינים והקלה על ה-אי-נוחות של הילד.
- קיימת אמונה שלצמחים שונים כגון צמח האכינצאה וכן מוצרים טבעיים כגון פרופוליס, שהינו תוצר של כוורת דבורים שנאסף ומיוצר על ידי הדבורים מצמחים שונים, יש יכולת של פעילות מגרה/משפעת על מערכת החיסון.
- ככל הידוע לא בוצעו כלל מחקרים מסוג IN VIVO (מחקרים הבודקים את המתרחש בגוף האדם) אצל ילדים בתכשירים "פרוטק" ו- "חיזוקית" המכילים אכינצאה ופרופוליס.
- יש הבדל משמעותי בין ייחוס תגובה של "גירוי או שיפעול" מערכת החיסון לבין קביעת עובדה שתכשיר המכיל אכינצאה ופרופוליס "מתזק" את מערכת החיסון.
- שיפעול או גירוי מערכת החיסון יכול לגרום גם תוצאות בלתי רצויות כמו: מחלות אוטואימוניות והופעת תהליכים אלרגיים למרכיבי הצמח. בנוסף ילדים, מתבגרים ובמבוגרים הסובלים מבעיות אלרגיות ומאסטמה, עשויים לפתח תגובה אנפילקטית. כ- 7% מהילדים שמשתמשים באכינצאה מפתחים פריחה.
- גם במידה ומערכת החיסון עוברת גירוי/שיפעול, לא ניתן לייחס לעובדה זו תוצאות של ריפוי, הקלה או מניעה של מחלות דרכי נשימה עליונות מכיוון שמנגנון הפעולה של התכשיר לא בדק את הייחוס של קיצור ימי התחלואה לקשר ישיר של הפעלה או גירוי מערכת החיסון.
- ההתייחסות לתכשירים כ"מתזקים את מערכת החיסון" גורמת להטעייה בהבנת מנגנון הפעולה של התכשירים, מה עוד שהתכשירים כלל לא נבדקו מבחינה מדעית והינם יכולים לגרום לתופעות שליליות.
- רצ"ב חוה"ד ד"ר הרמן כהן – כנספח ו'.

11. ד"ר מנחם רתם מומחה ברפואת ילדים ומומחה באימונולוגיה קלינית ואלרגיה, מרצה בכיר בפקולטה לרפואה בטכניון בחיפה ויו"ר האיגוד הישראלי לאלרגיה ואימונולוגיה קלינית של ההסתדרות הרפואית בישראל קובע בחווה"ד המצורפת לתובענה באופן ברור וחד-משמעי כדלקמן:

- מערכת החיסון הינה מערכת של תאים, רקמות ואיברים וחומרים כימיים- ביולוגיים הפועלים יחד להגן על הגוף מפני גורמים זרים ובעיקר זיהומיים. הגורמים הזיהומיים השכיחים הינם נגיפים, חיידקים או טפילים. מטרת מערכת החיסון הינה למנוע את חדירתם של גורמים אלו לתוך הגוף, ובמידה והם חודרים – להשמידם. כאשר מערכת החיסון נכשלת או פועלת באופן לא תקין – מתפתחת מחלה שיכולה להתבטא בזיהומים חוזרים וקשים, תגובה אלרגית או תגובה בה נלחם הגוף כנגד עצמו (מחלה אוטואימונית). ייחודה העיקרי של מערכת החיסון הוא ביכולתה לזהות באופן ספציפי גורמים הזרים לגוף ולדחותם או להשמידם. במונח העממי של חיזוק המערכת החיסונית מתכוונים, בדרך כלל, להגברת יכולתה להתמודד עם זיהומים.

- כשמתייחסים לחיזוק מערכת החיסון הכוונה היא להשפעת התכשיר הנבדק על שינוי משמעותי לטובה ביכולת הגוף לדחות או להתמודד בזיהומים התוקפים את הגוף. עצם שיפעול של מרכיב זה או אחר ללא התוצאה הסופית של הגנה מפני זיהומים או גורמים זרים לא יכול להיקרא "חיזוק" של מערכת החיסון ולעיתים יביא לתוצאה שלילית.

- יעילות האכינצאה (ACHINACEA) נבדקה במאות מחקרים רפואיים שהתפרסמו בשנים האחרונות. סיכומים של מחקרים אלו הראו כי אין כל תועלת בתכשיר כטיפול להצטננות בילדים ואין בהם כל עדות לחיזוק של המערכת החיסונית. שימוש באכינצאה עלול להיות מלווה במקרים מסויימים גם בתופעות לוואי כולל תגובות של רגישות אלרגית מיידית או מושהית.

- בה בשעה שלא ניתן לשלול השפעה כלשהיא על תאי מערכת החיסון, כפי שכל חומר כימי או תרופה יכולים להשפיע כימית על מערכות שונות בגוף, אין כל הוכחה להשפעות התכשיר "פרוטק" היכולה להחשב כ"חיזוק" של מערכת החיסון. באותה מידה הדברים נכונים לגבי התכשיר "חיזוקית" של חברת הדס המורכב גם הוא מאכינצאה פרופוליס ו – ויטמין C. כמו כן, אין התכשירים או מרכיביהם מומלצים כיום בעולם במסגרת של הנחיות קליניות לטיפול במחלות דרכי הנשימה.

- רצ"ב חוו"ד ד"ר מנחם רתם – כנספח ז'.

12. מחוו"ד ד"ר הרמן כהן ו-ד"ר מנחם רתם עולה, כי פירסומי הנתבעות בהתייחס לתוספי המזון כ"מחזקים את המערכת החיסונית" ו/או "מונעים ומטפלים במחלות החורף" ו/או "סינוע לחיזוק הטבעי העוזר לעבור את החורף בשלום" הינם מטעים על פניהם וכי התנהלות הנתבעות כלפי כלל הצרכנים גובלת בהטעה, שבצידה אך כוונת רווח על גבו של ציבור הצרכנים, תוך כדי הטעתם.

13. הפירסום הרחב והאגרסיבי לתוספי המזון שבנדון על ידי הנתבעות, תוך כדי ניצול מצוקתם של ציבור הצרכנים הסובל ממחלות החורף והמבקש "לחזק את מערכת החיסון" ועל ידי כך "למנוע ולטפל במחלות החורף" – מבוצע תוך כדי הבטחה שמחלות החורף לא יופיעו בעקבות השימוש בתוספי המזון, תוך כדי "חיסכון" בביצוע פעולה רפואית של חיסון.

14. הפירסומים המטעים אינם מציינים שמדובר בתוספי מזון המסוגלים לכל היותר לגרום ל"גירוי" ו/או "שיפעול" של חלקים במערכת החיסון – פעולה שאין בה משום "חיזוק" מערכת החיסון ו/או ריפוי ו/או הקלה ו/או מניעה של מחלות החורף.

15. הפירסומים המטעים אינם מציינים שבתכשירים שבנדון לא מצוי מרכיב כלשהוא היכול ו/או המסוגל "לחזק" את מערכת החיסון ו/או "למנוע" מחלות חורף – ו/או "לטפל" במחלות החורף.

16. הפירסומים המטעים **אינם מציינים** כי **אין כל עדות מחקרית** לפעילות של **תוספי המזון** שבנדון ב"חיזוק" מערכת החיסון ו/או ב"מניעת" מחלות החורף ו/או ב"טיפול" במחלות החורף.
17. הפירסומים המטעים **אינם מציינים** כי על מנת **למנוע** את מחלות החורף – יש לבצע **פעולה רפואית של חיסון**, באשר תוספי המזון שבנדון **אינם מסוגלים** "לחזק" את מערכת החיסון ו/או "למנוע" את מחלות החורף ו/או "לטפל" במחלות החורף ובכך מוטעה ציבור הצרכנים לרכוש את תוספי המזון שבנדון, תחת לבצע **חיסון** המסוגל למנוע את מחלות החורף.
18. הנתבעות דורשות עבור תוספי המזון שבנדון סכומים נכבדים מציבור הצרכנים בישראל, תוך כדי ניצול מצוקתם של ציבור הצרכנים ותוך כדי הונאתם.

פרק ג' – עילות התביעה

19. התובעים יטענו, כי במעשיהן ובמחדליהן הפרו הנתבעות חובות עשה וחובות לא תעשה, שהיו מוטלות עליהן מכח הוראת החוק כדלקמן: (כל האמור בפרק זה בלשון הווה מתייחס לכל המועדים הרלוונטיים לתובענה, קרי – תקופת שבע השנים שקדמו להגשת תביעה זו ונאמר בלשון הווה מטעמי נוחות הקריאה בלבד).
20. **הטעיה**: התובעים יטענו, כי הנתבעות לא פרסמו ו/או אינן מפרסמות, שיעילותם המדעית של תוספי המזון שבנדון ל"חיזוק מערכת החיסון" ו/או ל"מניעה וטיפול במחלות החורף" ו/או "סיוע בחיזוק הטבעי העוזר לעבור את החורף בשלום" וכיוב' - לא הוכחה במחקרים רפואיים מבוססים, כמו גם לא פרסמו ו/או אינן מפרסמות את העובדה שרכיבי תוספי המזון שבנדון **אינם מסוגלים "לחזק את מערכת החיסון"** ו/או **"למנוע ולטפל במחלות החורף"**, ולפיכך התנהגותן עולה כדי הטעיה במובן סעיף 2 (א) ו- 2 (א) (4) לחוק:
- 2 (א) **איסור הטעיה** (תיקון תשמ"א, תשמ"ח, תשנ"ג, תשנ"ט, תש"ס):
- "לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה" (להלן: **"הטעיה"**)
- (4) "השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להפיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם".
21. הנתבעות מסתירות מידיעת הציבור כי המחקרים עליהם הן מסתמכות בפירסומיהן נועדו לבדוק את **רמת שביעות הרצון** מן המוצרים בלבד ו/או **מחקרים רפואיים שאינם מבוססים**.
22. כמו כן, הנתבעות הפרו את הוראות סעיף 7 לחוק, הקובע **איסור הטעיה בפירסומת** – כמפורט בסעיף 9 לעיל.
23. **אי גילוי**: התובעים יטענו, כי **אי גילוי** העובדה, שתוספי המזון שבנדון לא הוכחו כיעילים במחקרים מדעיים מבוססים ל"חיזוק מערכת החיסון" ו/או "למניעה וטיפול במחלות החורף", כמו גם אי גילוי העובדה שרכיבי תוספי המזון שבנדון **אינם מסוגלים** "לחזק" את מערכת החיסון וכפועל יוצא – "למנוע ו/או לטפל במחלות החורף" - הינה הפרה של חובת הגילוי הקבועה בסעיף 4 (א) (1) יחד עם 4 (ב) לחוק:
4. **חובת הגילוי לצרכן** (תיקון תשמ"ח)
- (א) עוסק חייב לגלות לצרכן -
- (1) כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו המפחיתים באופן משמעותי מערכו של המוצר.
24. **ניצול מצוקה**: התובעים יטענו, כי לאור שכיחות מחלות החורף אצל ציבור הצרכנים, מנצלות הנתבעות עובדה זאת ומפרסמות את תוספי המזון שבנדון באופן אגרסיבי ומטעה בדבר יכולתם המופלאה "לחזק את מערכת החיסון" ו- "למנוע ולטפל במחלות החורף" ו- "לסייע בחיזוק הטבעי העוזר לעבור את החורף בשלום" וכיוב'.

25. **הפרת תקנות בריאות הציבור:** התובעים יטענו, כי הנתבעות הפרו את תקנה 2 לתקנות בריאות הציבור (מזון) (איסור ייחוס סגולות ריפוי למצרך מזון), תשל"ח – 1978 (תיקון תשנ"ב, תשנ"ז 2) וכן את תקנה 2 א' בכך, שייחסו סגולות בריאות לתוספי המזון תוך ציון איברים של גוף האדם.
26. הנתבעות מצאו כר פורה לעשיית רווחים קלים ומהירים, תוך ניצול מצוקת פלח גדול מציבור הצרכנים בישראל, הסובל ממחלות החורף.
27. בנסיבות העניין ולאור המפורט בתובענה זאת, הרי שלתובעים יש, לכאורה, סיכויים טובים להצליח בתביעה.

פרק ד' – חישוב הנזק

28. **הנזק לתובע 1:** עלות חודשית 38 ₪. משך השימוש 16 חודשים ובסה"כ 608 ₪.
29. **הנזק לתובעת 2:** עלות חודשית 91 ₪. משך השימוש 16 חודשים ובסה"כ 1,456 ₪.
30. **הנזק לתובעת 3:** עלות חודשית 45 ₪. משך השימוש 17 חודשים ובסה"כ 765 ₪.
29. הנזק לכלל ציבור הצרכנים מחושב כדלקמן:
- האוכלוסיה בישראל מונה עפ"י נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה 6,966,000 תושבים.
30. התובעים מעריכים כי 15% מכלל האוכלוסיה השתמשו ו/או משתמשים במוצרים טבעיים "לחיזוק מערכת החיסון" ול"מניעה וטיפול במחלות החורף" ומתוך כל אלה כ – 20%, קרי כ – 207,903 צרכנים רכשו את תוספי המזון שבנדון מאת הנתבעות למטרת "חיזוק" מערכת החיסון ו/או "מניעה וטיפול במחלות החורף", וזאת בעלות חודשית ממוצעת של 60 ₪ לצרכן ובסה"כ שולם על ידם כ – 12,474,180 ₪ לחודש, כ – 149,690,160 ₪ לשנה וכ – 1,047,831,120 ₪ בשבע השנים בהן משווקים המוצרים בישראל.

פרק ה' – הסעדים המבוקשים

31. נוכח המפורט בתובענה שבנדון יתבקש כב' ביהמ"ש הנכבד להורות לנתבעות להתייצב לדין ולחייבן כדלקמן:
- א. להצהיר כי הנתבעות הטעו את הצרכנים כמפורט בתובענה שבנדון.
- ב. ליתן צו למתן חשבונות, שיורה לנתבעות לגלות את כל הסכומים, ששולמו להן על ידי הצרכנים בתמורה למכירת תוספי המזון שבנדון.
- ג. לפצות את הצרכנים ו/או להשיב להם את סכום התביעה.
32. כמו כן, יתבקש כב' ביהמ"ש הנכבד להשית על הנתבעות את הוצאות התובעים ושכ"ט עו"ד בשיעור שלא יפחות מ – 20% מהסכום שיפסק ו/או ממחזור העסקאות של תוספי המזון נשוא התובענה בתוספת מע"מ כחוק במועד התשלום בפועל, והכל בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין עד יום התשלום בפועל.
33. יחד עם הגשת תביעה זו, מוגשת לכב' ביהמ"ש הנכבד בקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית, מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו – 2006.

ד. קירשנבוים, עו"ד
ב"כ התובעים